

GEOGRAPHICAL SCIENCES

ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЗАБРУДНЕННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Гайдаржи Катерина Григорівна

Студентка IV курсу

014.07 Середня освіта (Географія)

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Андрійчук Тамара Вячеславівна

Доцент, кандидат біологічних наук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Вступ. Водні ресурси Одеської області складаються з підземних та поверхневих вод. Розподіл поверхневих прісноводних ресурсів є досить нерівномірним. Достатніми запасами води наділені південь та захід, а північ та центр області їх не мають. Забезпеченість підземними водами та якісною питною водою загалом по області оцінюється у межах 30 %. Постачання питної води населенню майже на 80 % здійснюється за рахунок поверхневих джерел.

Мета: дослідження водних ресурсів Одеської області.

Методи дослідження: літературний, описовий, картографічний, узагальнення, прогнозування.

Результати дослідження та обговорення. Одеський водопровід транспортує воду з поверхневих джерел р. Дністер, Ізмаїльський район з р. Дунай, Болградський район з о. Ялпуг. Інші населені пункти використовують воду з підземних джерел.

Північний водогосподарський район області характеризується наявністю повністю придатної для споживання питної води. В Центральному

водогосподарському району більшість підземних джерел містять воду з високим рівнем мінералізації.

Приміський водогосподарський район має найбільшу кількість артезіанських свердловин (2338), а збір води ведеться із підземних водоносних горизонтів, що відносяться до річки Дністер. Південно західний район характеризується нестабільною, навіть загрозовою ситуацією з водопостачанням.

Підземні води району значно мінералізовані. Надійних джерел водопостачання практично немає. Придунайський водогосподарський район також відзначається незадовільним водопостачанням і найменшою кількістю артезіанських свердловин (296). Забір питної води відбувається із підземних водоносних горизонтів р. Дністер.

Нерівномірно розподілені по території Одеської області і підземні водоносні горизонти. Більшість артезіанських свердловин (понад 60%) перебувають у неналежному технічному стані. Тож забезпечення питною водою населення Одеської області є незадовільним, навіть загрозовим.

Динаміка забору води з природних водних об'єктів Одеської області представлено на рис. 1 і рис. 2.

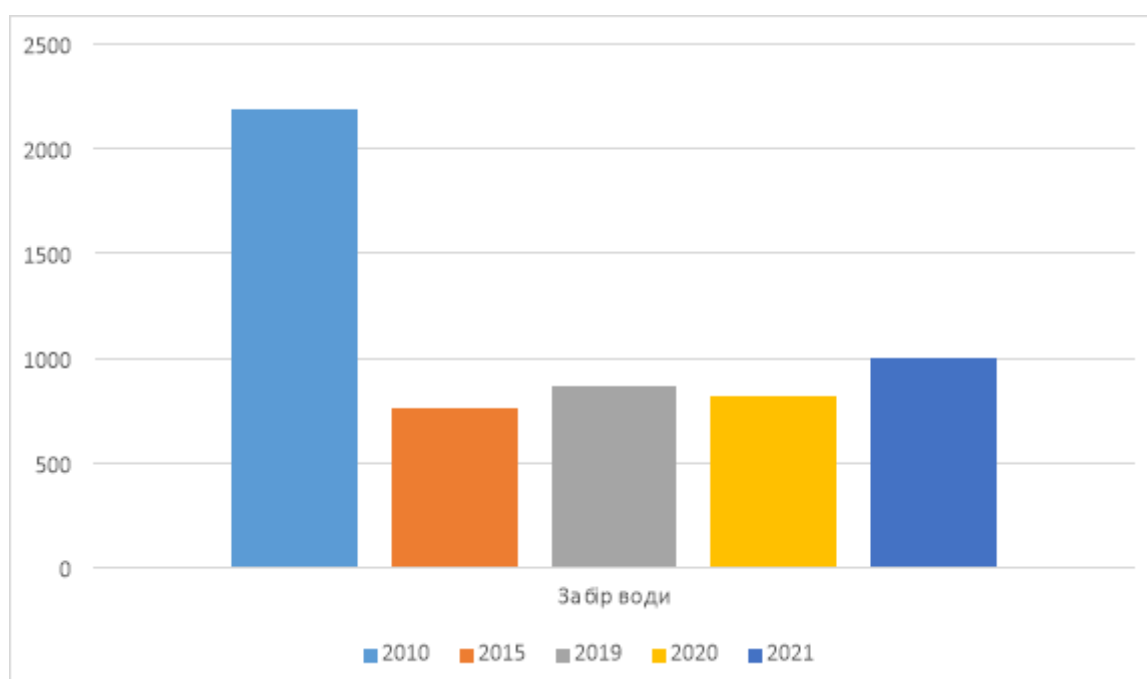

Рис. 1. Забір води з природних водних об'єктів (в млн м³)

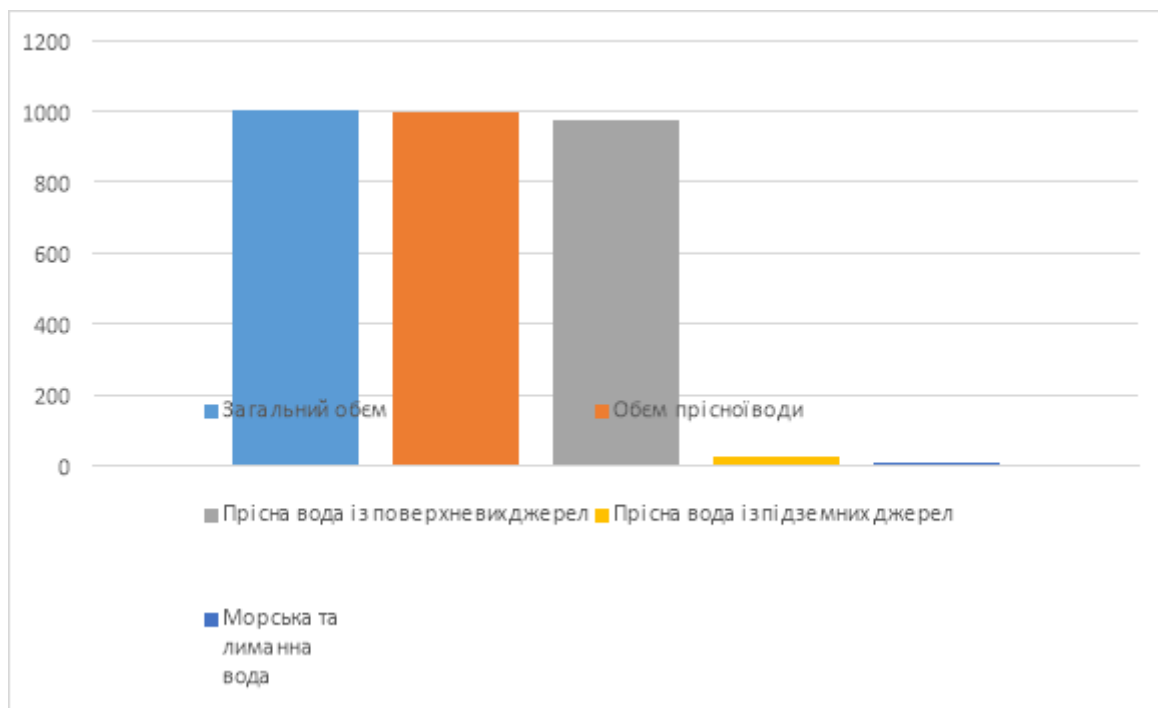

Рис. 2. Забір води з природних водних об'єктів(в млн м³)

Отже, в 2021 р. загальний забір води становив 1002 млн м³, прісної води 996 м³ [3].

Гострим питанням для Одеської області залишається проблема очистки стічних вод. В межах регіону нараховується 132 підприємства, які здійснюють викид стічних вод у місцеві водойми, зокрема 24 господарства, які скидають відпрацьовану воду в зрошувальні канали. Головними забруднювачами є: ТОВ «Інфокс» філія «Інфоксводоканал», КП «Чорноморськводоканал», КП «Водоканал» м. Арциз, КВЕП «Подільськводоканал», КП «БілгородДністровськводоканал», Затоківське ВУЖКГ, КП «Балтаводоканал», ПАТ «Целюлозно-картонний комбінат», МКП «Теплодарводоканал» та інші. Поверхневі води забруднюються головним чином підприємствами житловокомунального господарства [2].

У 2020 р. загальний об'єм скинутих зворотних вод становив 150 млн м³, забруднених зворотних вод – 25 млн м³ (32 млн м³ у 2021 р.), забруднених зворотних вод без очищення – 21 млн м³, недостатньо очищених забруднених зворотних вод – 4 млн м³ [3].

Головними проблемами охорони і раціонального використання водних

ресурсів в Одеській області є наступні.

1. Низька забезпеченість регіону прісною водою та, зокрема, підземними водами. Централізоване водопостачання присутнє тільки у 57% сіл, у 83% з них вода не відповідає санітарним вимогам. У 124 населених пунктах використовують довізну водою. Спорудження водопровідної мережі здійснюється досить повільно.

2. Головними джерелами питної води є річки Дунай та Дністер. Економічна діяльність в їх басейнах спричиняє зниження якості води, утруднює водопостачання місцевих жителів. У водах Дністра зосереджені високі концентрації нітритів, фосфатів, заліза, міді, хрому, нафтопродуктів, кальцію.

3. Підземні води активно забруднюються пестицидами, нітратами та нітритами, що вимагає додаткових витрат на доочистку води. Разом з цим спостерігається значне спрацювання підземних горизонтів, вичерпання запасів підземних вод.

4. Незадовільний технічний стані біля 80% очисних споруд області. Через нестачу фінансування майже не проводиться розбудова та ремонт каналізаційних мереж і очисних споруд в населених пунктах.

5. Деградація цінних причорноморських лиманів, що мають рекреаційне значення, зокрема Куяльницького, Хаджибейського, Будакського. Перевищення допустимих норм якості води в р. Турунчук на кордоні з Молдовою вказує, що джерела забруднення р. Дністер перебувають за межами області.

Високі рівні як хімічного, так і мікробного забруднення протягом всього року спостерігаються в Дністровському лимані. Річка Дунай найбільше потрапляє під промислове забруднення. У її воді містяться солі важких металів, особливо заліза, марганцю, цинку і кадмію, а також хвороботворні бактерії.

Щодо морської води, то найбільш забрудненою залишається ділянка моря поблизу м. Одеси, де сконцентроване максимальне антропогенне навантаження, а гідрологічні можливості Одеської затоки не забезпечують потрібного самоочищення морської води. Значне перевищення обсягу нечистот, що

надходять до вод Чорного моря, над асиміляційною здатністю моря зумовлює катастрофічний стан морських екосистем. Головними джерелами забруднення є: стоки річок, стічні води з різних берегових джерел, морський транспорт [1].

Висновки. Підводячи підсумок вищесказаного можна зробити висновок про те, що для Одеської області залишається головною проблемою незадовільне водозабезпечення для населення. Усі водойми регіону піддаються систематичному забрудненню. На нашу думку є декілька шляхів для подолання цієї екологічної проблеми, а саме: дерегуляція річкових потоків, боротьба з замуленням малих річок, впровадження новітніх очисних споруд на промислових підприємствах та підприємствах водопостачання, приділення особливої уваги екологічному стану річок Дунай та Дністер, які є основними джерелами водопостачання області, постійний моніторинг екологічної ситуації в регіоні, швидке реагування на надзвичайні ситуації тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.
2. Сербов М. Удосконалення моделей управління прісноводними ресурсами на інноваційних засадах в умовах сталого розвитку/ М. Сербов// Вісник Хмельницького національного університету 2022, № 5, Том 1. С. 15-22.
3. Статистичний збірник. Довкілля України 2021. 2022 р. 149 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/11/zb_dovkillia_2021.pdf